

คู่มือการดำเนินงาน

การพัฒนาคุณภาพ

ระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(Environmental Health Accreditation: EHA)

ประจำปีงบประมาณ 2566

กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(Environmental Health Accreditation: EHA)

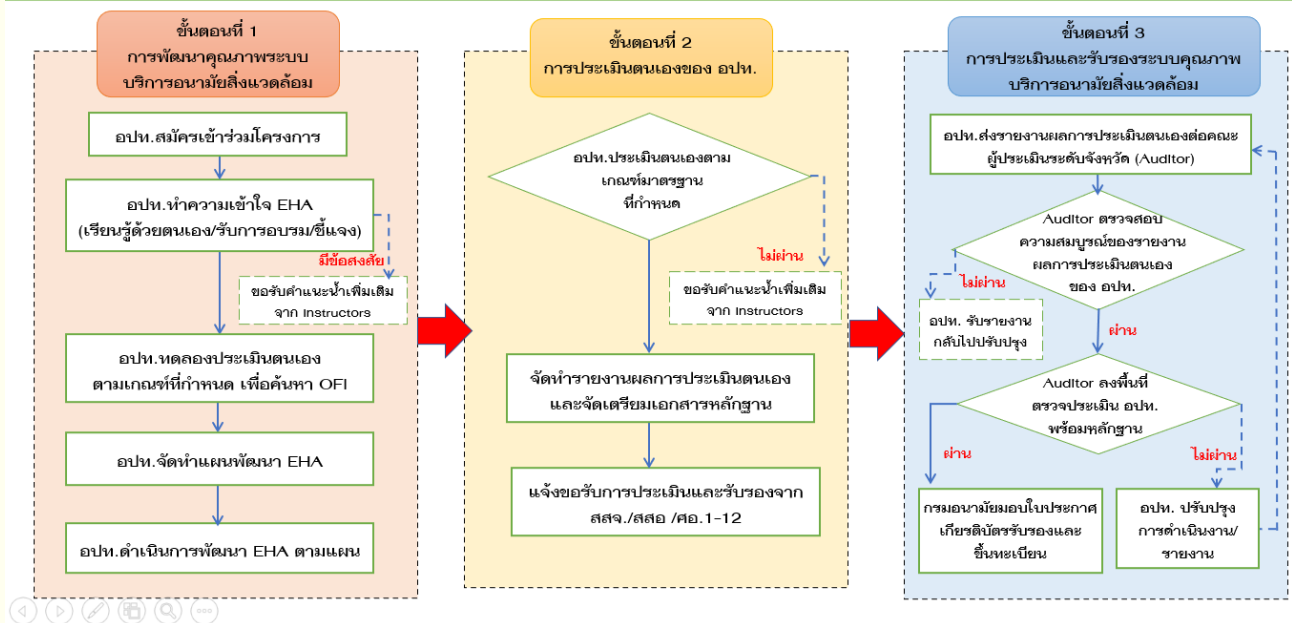
การรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น Environmental Health Accreditation เป็นกลไกและเครื่องกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบทั้งองค์กร ทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ มีการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กรอบแนวคิดมาจากการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เพื่อให้การดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณภาพและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การลดความเสี่ยง ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และสร้างหลักประกันให้แก่ประชาชนที่จะได้รับการคุ้มครองด้านการบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อคุ้มครองประชาชนด้านสุขภาพ โดยครอบคลุมการดำเนินกิจการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขของประชาชน ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน ตลอดจนกิจการขนาดเล็กและขนาดใหญ่

1. ประเด็นงานอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ให้การรับรอง ประกอบด้วย 9 ประเด็นหลัก (20 ประเด็นย่อย) ดังนี้

1. การจัดการสุขาภิบาลอาหาร	EHA: 1001 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร
EHA: 1002 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด
EHA: 1003 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในการจำหน่ายสินค้าในที่ทางสาธารณะ
2. การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	EHA: 2001 การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดย
EHA: 2002 การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยหน่วยงานอื่น)
EHA: 2003 การจัดการคุณภาพน้ำดื่มหยอดเหรียญ
3. การจัดการสิ่งปฏิกูล	EHA: 3001 การจัดการส้วมสาธารณะ
EHA: 3002 การจัดการสิ่งปฏิกูล
4. การจัดการมูลฝอย	EHA: 4001 การจัดการมูลฝอยทั่วไป
EHA: 4002 การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
EHA: 4003 การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
5. การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ	EHA: 5000 การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ
6. การจัดการเหตุรำคาญ	EHA: 6000 การจัดการเหตุรำคาญ
7. การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	EHA: 7000 การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
8. การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ	EHA: 8000 การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
9. การบังคับใช้กฎหมาย	EHA: 9001 การออกข้อกำหนดของท้องถิ่น
EHA: 9002 การออกหนังสือรับรองการแจ้ง
EHA: 9003 การออกใบอนุญาต
EHA: 9004 การออกคำสั่งทางปกครอง
EHA: 9005 การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี

2. แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation: EHA) ประจำปี งบประมาณ 2566

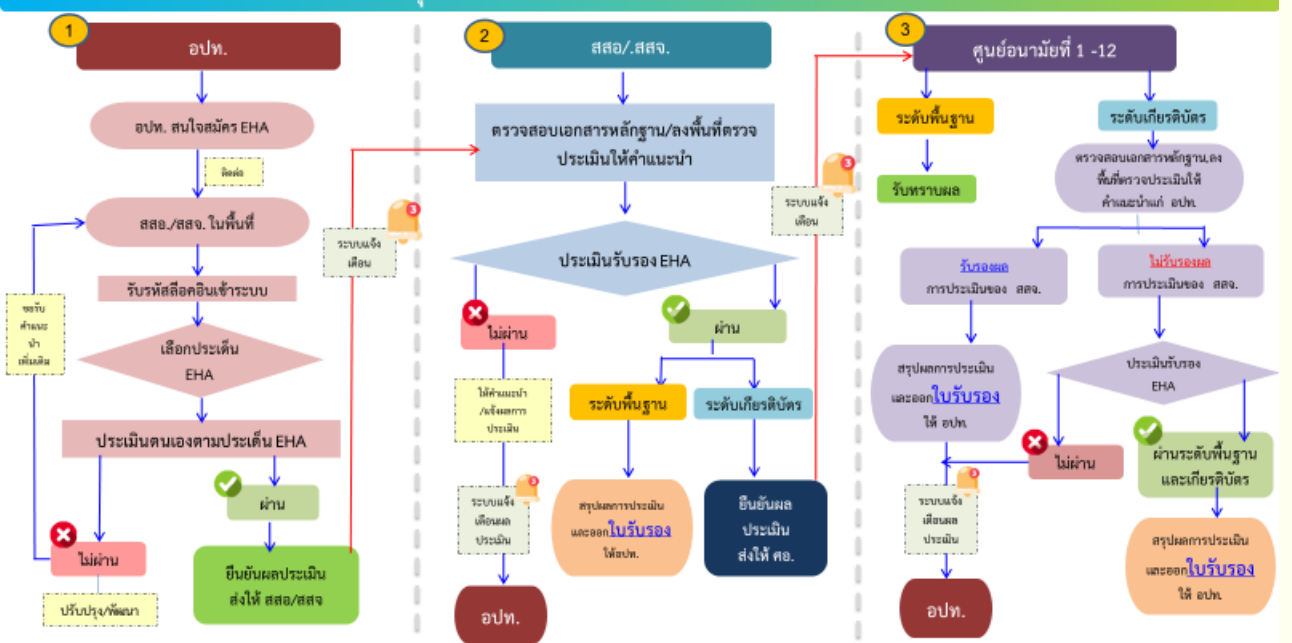
การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation : EHA) ประจำปี งบประมาณ 2566

2.1 กระบวนการรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation: EHA)

กระบวนการรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการกระบวนการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์คุณภาพขององค์กร ขั้นตอนการดำเนินการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

กระบวนการดำเนินงานรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ผ่านระบบ EHA Smart WEB

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม

(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยติดต่อไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ศูนย์อนามัยที่ 1-12 เพื่อติดต่อขอรับ User Name และ Password ในการสมัครเข้าร่วมผ่านระบบ EHA Smart Web

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ผ่าน 2 ช่องทาง ดังนี้

2.1 เรียนรู้ด้วยตนเองผ่าน EHA Smart Web

2.2 ศึกษาเอกสารคู่มือมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม หรือที่เกี่ยวข้อง หรือการอบรมหลักสูตรผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) /ชี้แจงทำความเข้าใจ/คำแนะนำเพิ่มเติมจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ศูนย์อนามัยที่ 1-12 หรือกรมอนามัย

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (รอบที่ 1) เพื่อค้นหา โอกาสในการปรับปรุง/พัฒนา (Opportunity For Improvement : OFI) ระบบคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน

(3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำ OFI ที่ได้มากำหนดเป็นตัวชี้วัด/แผนงานในการพัฒนาระบบคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานพัฒนาระบบคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (รอบที่ 2) ผ่านระบบ EHA SMART WEB หลังจากดำเนินการพัฒนาระบบคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน เพื่อเตรียมขอรับการตรวจประเมินจากคณะผู้ตรวจประเมิน (Auditors)

(2) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินตนเอง “ผ่าน” ตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ให้จัดทำรายงานการประเมินตนเอง และจัดเตรียมเอกสารพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

- กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสงค์รับการประเมินแบบ onsite ไม่จำเป็นต้องแนบไฟล์เอกสารหลักฐานเข้าสู่ระบบ เพียงคลิกเลือกประเด็นที่สมัคร และยืนยันการสมัครผ่านระบบ แต่ต้องจัดเตรียมรายงานผลการประเมินตนเองให้กับคณะผู้ตรวจประเมินระดับจังหวัด (Auditors) ผ่านสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ /สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือหรือศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 เพื่อให้คณะกรรมการตรวจประเมินฯ พิจารณาเบื้องต้น หากพบว่าเอกสารไม่ครบถ้วนจะแจ้งให้จัดส่งเอกสารเพิ่มเติม

- กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสงค์รับการประเมินแบบ online จะต้องจัดเตรียมและนำเข้าเอกสาร/หลักฐานเข้าสู่ระบบ โดยมีข้อแนะนำ คือ ให้แนบไฟล์ใน Google Drive เพราะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถบริหารจัดการข้อมูลได้เอง กรณีหากต้องการแนบไฟล์เอกสาร/หลักฐานในรูปแบบ .doc, .docx, .xls, .xlsx, .pdf, .zip ระบบจะทำการ Delete ข้อมูล ในวันที่ 30 กันยายน ของทุกปี

(3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยืนยันและแจ้งขอรับการประเมินรับรองจากกรมอนามัย โดยสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขจังหวัด หรือศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 ในพื้นที่ ผ่านระบบ EHA Smart Web

กรณีมีข้อสงสัยในการประเมินตนเองประสานขอรับคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ให้คำปรึกษาการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Instructors) ในพื้นที่ (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/สาธารณสุขจังหวัด หรือศูนย์อนามัยที่ 1 – 12)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม

(1) คณะผู้ตรวจประเมินระดับจังหวัด (Auditors) ดำเนินการตรวจประเมินการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการตรวจสอบเอกสารอ้างอิงในแต่ละองค์ประกอบ สัมภาษณ์ และตรวจการปฏิบัติการบริการต่างๆ

หมายเหตุ : รูปแบบของการประเมินรับรองขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและข้อตกลงของกรรมการในแต่ละพื้นที่

แต่ทุกรูปแบบต้องบันทึกข้อมูลคะแนนการประเมินรับรองผ่านระบบ EHA Smart Web

(3) สรุปผลการประเมินและแจ้งผลการประเมินรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

3.1 สรุปผลการตรวจประเมินคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ตามประเด็นที่สมัคร

- กรณีผ่านการประเมินรับรองระดับพื้นฐาน กรมอนามัยจะดำเนินการขึ้นทะเบียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านการประเมินรับรอง และออกใบรับรอง (E-certificate) ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- กรณีผ่านการประเมินรับรองระดับเกียรติบัตร กรมอนามัยจะดำเนินการขึ้นทะเบียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านการประเมินรับรอง ออกใบรับรอง (E-certificate) และมอบใบเกียรติบัตรรับรอง ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- กรณีไม่ผ่านการประเมินรับรอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการดำเนินงาน/รายงานตามที่คณะผู้ตรวจประเมิน (Auditor) ให้คำแนะนำ และติดต่อขอรับการประเมินอีกรอบ (ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด)

3.2 สรุปผลการประเมินคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามเกณฑ์คะแนนใน LPA (Local Performance Assessment)

✚ กรณีผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐาน และต้องการพัฒนาไปสู่ระดับเกียรติบัตรจะต้องขอรับการประเมินรับรองใหม่
✚ ใบรับรองที่กรมอนามัยออกให้ มีอายุการรับรอง 3 ปี นับตั้งแต่ ณ วันที่ออกใบรับรองให้

2.2 เงื่อนไขการรับรอง EHA

การรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินงาน “ผ่าน” ครบคลุม เงื่อนไข ดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 การบริหารจัดการ การดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์ประกอบที่ 1 – 5) กำหนดค่าคะแนนรวมทุกองค์ประกอบ (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) “ผ่าน” ร้อยละ 60 ขึ้นไป โดยใช้ผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ-อปท) (Local Performance Assessment: LPA) ตามผลการประเมินในปีก่อนหน้าเป็นหลัก

เงื่อนไขที่ 2 การจัดการกระบวนการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ขอรับการรับรอง และผลลัพธ์การดำเนินงาน (องค์ประกอบที่ 6 – 7) ตามแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) “ผ่าน” เกณฑ์กระบวนการตามเงื่อนไขที่กำหนดในคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัย

สิ่งแวดล้อม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Standard Operating Procedure : SOP) และได้ผลลัพธ์
การดำเนินงานตามมาตรฐานกระบวนการที่กำหนด ดังนี้

คะแนน LPA (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ร้อยละ 60-79	คะแนน EHA ต่ำกว่าร้อยละ 60	ไม่ผ่านเกณฑ์
คะแนน LPA (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ร้อยละ 60-79	คะแนน EHA ร้อยละ 60 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์พื้นฐาน
คะแนน LPA (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ร้อยละ 80 ขึ้นไป	คะแนน EHA ร้อยละ 60-79	ผ่านเกณฑ์พื้นฐาน
คะแนน LPA (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ร้อยละ 80 ขึ้นไป	คะแนน EHA ร้อยละ 80 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์เกียรติบัตร

2.3.1 หน่วยงานกรมอนามัยส่วนกลาง มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. วางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และมาตรการในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
2. ขับเคลื่อนงานเชิงนโยบายระหว่างกรมอนามัยและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาระบบสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
4. พัฒนาองค์ความรู้/เอกสารคู่มือแนวทาง/มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) การดำเนินงานคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
5. พัฒนาหลักสูตรสำหรับพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมทุกระดับ
6. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจประเมินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
7. จัดกระบวนการเสริมพลัง / แลกเปลี่ยนเรียนรู้/ ถอดบทเรียนการดำเนินงานคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8. กำกับติดตาม/ ประเมินผลการดำเนินงานและสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อเสนอต่อผู้บริหาร

2.3.2 ศูนย์อนามัย มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ สำหรับการเป็นผู้ตรวจประเมิน ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ปฏิบัติงานสำหรับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
2. สนับสนุนเอกสารคู่มือแนวทางในการขับเคลื่อนงานรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
3. จัดทำระบบฐานข้อมูลของ EHA ในภาพรวมของศูนย์อนามัย และคืนข้อมูลให้กับพื้นที่เพื่อการพัฒนา
4. ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สุ่มประเมินรับรองการพัฒนา EHA ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น
5. ทำการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่พัฒนา EHA ในระดับเกียรติบัตร
6. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการทำงานของ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

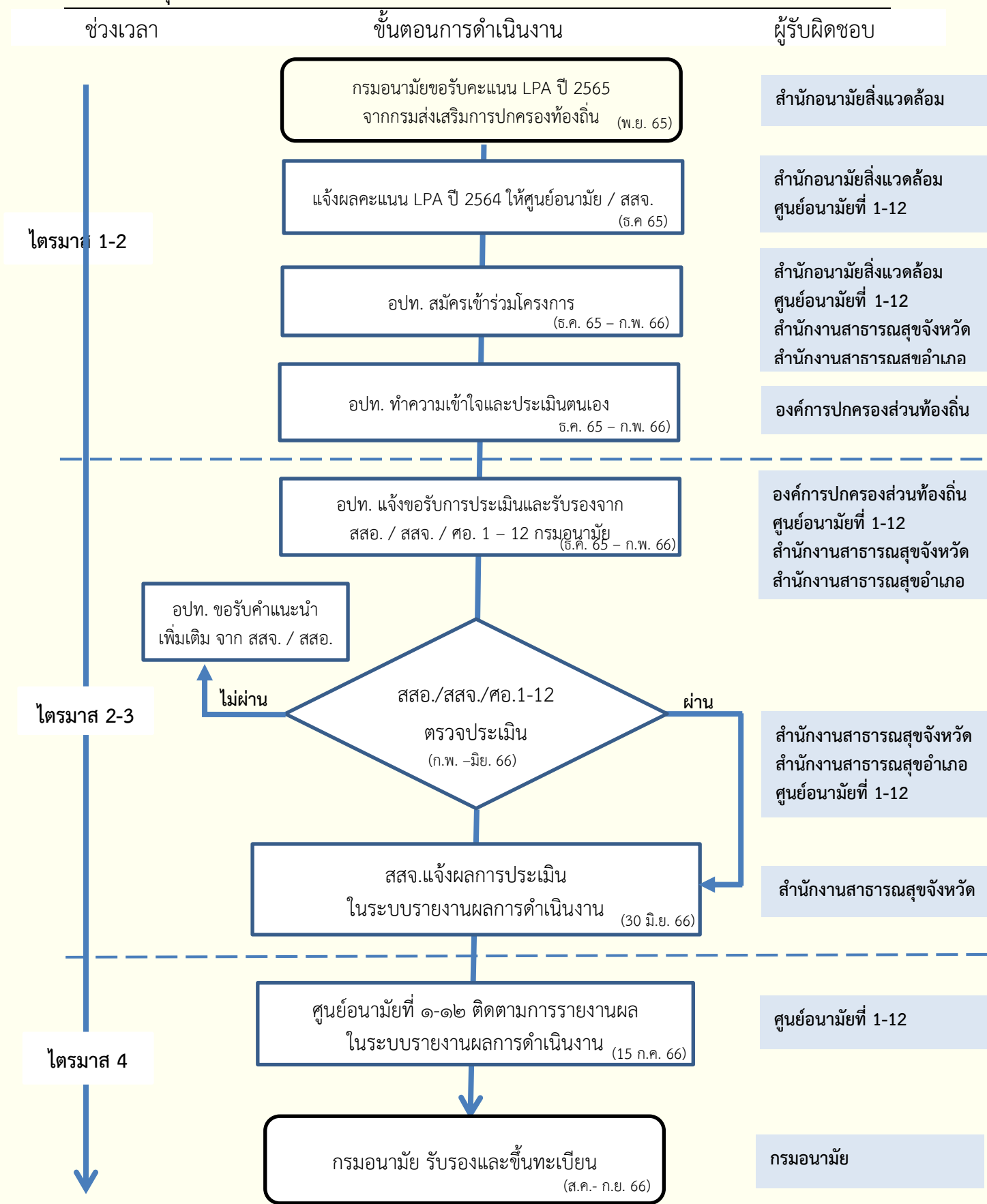
2.3.3 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ผู้ตรวจประเมิน และผู้ปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. สนับสนุนเอกสารคู่มือแนวทางในการขับเคลื่อนงานรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
3. จัดทำระบบฐานข้อมูลของ EHA ในภาพรวมของจังหวัด และคืนข้อมูลให้กับพื้นที่เพื่อการพัฒนาให้คำปรึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. ทำการตรวจประเมินรับรองการพัฒนา EHA ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับพื้นฐาน
6. จัดประชุมเสริมสร้างคุณค่างาน มอบเกียรติบัตร และจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของการขับเคลื่อนงาน EHA ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ

2.2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

แผนภาพแสดงขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ
“การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA Environmental Health Accreditation : EHA)”

ท่านสามารถติดตามข้อมูล ข่าวสาร ความรู้วิชาการ EHA ได้ผ่าน
ระบบ EHA SMART WEB กรมอนามัย

<https://ehasmart.anamai.moph.go.th>

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข